

Varsinais-Suomen maakunnallinen ilmastovastuujasto

20.8.2025

Paikalla: Törmä, Jyväkorpi, Siitonen, Norontaus, Lukkarinen, Myllykoski, Sorminen, Perkonoja, Perho, Kiiskilä, Somerpalo, Heinonen, Kaskinen, Ahonen, Heikkinen, Mustikkamaa, Rautalin, Salminen, Harjula, Tuovinen, Veivo, Saaristo-Levin, Kallio, Leskinen

Vieraat: Kemppainen, Sekki, Havukainen

MUISTIO

1. Kokouksen avaus, asialistan hyväksyminen ja puheenjohtajan avaussanat

Puheenjohtaja avasi kokouksen ja nosti esille ilmastopolitiikan ja kokouksen aiheiden ajankohtaisuuden. Puheenjohtaja nosti esille KAISU3- sekä EI-strategioiden lausunnot. Toimialoilla on keskeinen rooli, kun pohditaan energiankäytön tehostamista. Rakentamisella on keskeinen rooli ilmastopäästöjen vähentämisessä, mutta kun katsoo lausunnolla olevia suunnitelmia, niin toimia edellytetään vielä kaikilta sektoreilta. KAISU3:n mukaisilla toimilla ei olla pääsemässä valtion päästövähennystavoitteisiin aikataulun mukaisesti.

2. Rakennusteollisuus ja ilmastotoimet – ajankohtainen katsaus, Jani Kemppainen, päällikkö, Rakennusteollisuus ry. ([Esitys muistion liitteenä](#))

Viime vuonna päivitettiin rakennusteollisuuden vähähiilisyystiekartta. Ensimmäinen tiekartta julkaistiin vuonna 2020. Tiekartassa tarkasteltiin toimia kolmeen kokonaisuuteen liittyen:

Materiaalit, rakentamisen muut ratkaisut sekä rakennusten käyttö.

- Rakentamissektorilla suurin päästövähennys on tapahtunut käytön aikaisessa energiankulutuksessa. Rakennustoiminnan päästöt ovat kasvaneet, johtuen rakentamisen määrän kasvusta vuosina 2017–2021. Rakennusmateriaalien osuus päästöistä yhä merkittävämpi. Infran osuus varsin merkittävä.
- Asfaltin uusiokäyttö vaikuttanut merkittäväksi päästöihin. Myös muita uusiomateriaaleja kehitetään, mutta vaikuttavuus ei vielä merkittävää. Rakentamisessa syntyvälle hukkapuulle tulee löytää uusia käyttötarkoituksia, jotta ei menisi enää polttoon. Puurakentaminen lisääntynyt, mutta rakentamisen volyymi hiipunut.
- Purkaminen tulee lisääntymään, eli uusiomateriaalia olisi tulossa käyttöön mutta miten saadaan hyödynnettyä – on iso kysymys.
- Energiatehokkuustoimenpiteet edelleen olennaisia kaikissa kohteissa. Yhä enemmän tarkastellaan sitä, että miten rakennuksia jäähdytetään. Energiatarve on siirtymässä talvesta yhä enemmän kesään.
- Rakentamisen vähähiilisyystoimenpiteet valtavirtaistuvat vuoteen 2030 mennessä. Skenaarioiden näkymä on parantunut uudessa päivityksessä. Materiaalien osuus pysyy haastavimpana mutta sekin pienenee.
- Rakennusala voi osaltaan tukea merkittävästi Suomen 2035 hiilineutraaliustavoitteen saavuttamista. Rakennusteollisuus ry. tukee jäsenyrityksiä vähähiilistymisessä.

Keskustelussa esiin nousi asfaltointitarpeen kyseenalaistaminen hulevesihaasteiden lisääntyessä: sorapinta säästää kustannuksia, lisää imeytymispintaa. Nurmikoiden välttäminen lisäksi vahvistaa luonnon monimuotoisuutta. Kemppainen nosti esille tilaajan roolin ja vuoropuhelu alan toimijoiden kanssa mahdollisimman varhaisemmassa vaiheessa siitä, miten muuten voitaisiin tehdä. Kannattaa hyödyntää alan toimijoiden näkemykset vaihtoehtoista. Kannattaa myös välttää liian tiukkoja referenssivaateita, mikä tiputtaa potentiaalisia toimijoita pois.

Pohdittiin myös puurakentamisen tulevaisuutta – tuleeko koskaan korvaamaan betonia.

Kemppainen muistutti, että vähähiilisellä betonilla on saatu myös betonin päästöjä vähennettyä.

Puurakennuksen ja vähähiilisen betonirakennuksen ero alkaa olla pieni. Myös fossiilivapaa teräs tulee vaikuttamaan.

- [Vähähiilisen rakentamisen tietopankki – RATEKO](#)
- [Luonnon monimuotoisuus – Rakennusteollisuus RT](#)
- [Vähähiilisyyden tiekartta – Rakennusteollisuus RT](#)

3. **Ajankohtaista energiatehokkuusdirektiivistä ja uudesta energiatehokkuussopimuskaudesta, Tiina Sekki, erityisasiantuntija, Energiavirasto ([Esitys muistion liitteenä](#))**

Suomen tulee notifioida lokakuun loppuun mennessä, miten Suomi tulee toimeenpanemaan energiatehokkuusdirektiiviä. Päätelmänä on, että suurin osa velvoitteista voidaan toimeenpanna vapaaehtoisilla energiatehokkuussopimuksilla. Lisää velvoitteita kuitenkin on tulossa.

Hallituksen esitys oli lausunnoilla ja se on nyt viimeistelty ja menossa eduskuntaan syksyllä.

Tulevat velvoitteet julkiselle sektorille

- velvoite raportoida energiatehokkuus
- suunnitteluun liittyvät velvoitteet
- velvoite tehdä energiatehokkaita hankintoja
- Energiatehokkuus ensin -velvoite

Velvoitteet yrityksille liittyen energiahallintajärjestelmän käyttöönottoon ja energiakatselmuksiin.

Energiatehokkuussopimusten uusi kausi käynnistyy 2026 alusta.

- Energiatehokkuussopimukset ovat ensisijainen valinta energiatehokkuusdirektiivin toimeenpanossa. Vaihtoehto sitovalle lainsäädännölle. Onnistuu vain, jos voidaan osoittaa, että sopimus on riittävän kattava ja tavoitteet saavutetaan.
- Julkisen sektorin Energiatehokkuussopimus kattaa nyt myös hyvinvointialueet
- Varsinais-Suomessa asukaskattavuus pienempi (70 %) kuin valtakunnalliset tavoitteet. (12 kuntaa liittynyt) Kunnista nostettiin esille, että ohjelmallisena raamina antaa hyvät puitteet tekemiselle ja seurannalle.

Energiatehokkuuslain läpimenoa odotetaan, jotta voidaan varmistua toimenpiteistä.

Edelleen kuntien teknisen sektorin resurssipula vaikuttaa ja työmäärä arveluttaa, minkä vuoksi raportointia onkin kehitetty sujuvammaksi. Sekki muistutti, että raportointi tulee jossain muodossa koko julkiselle sektorille ja kunnille, sillä asetetut velvoitteet tulevat koskemaan kaikkia.

Julkisen alan sopimuksen tulee saavuttaa asetettu energiansäästötavoite. Jollei toimenpiteitä toteuteta ja raportoida riittävästi, olemassa olevien kiinteistöjen korjausvelvoite tulee säätää lailla.

4. **Luonnos keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmasta (KAISU3), Anna Havukainen, Ilmastoysikkö, Ympäristöministeriö**

KAISU3 ollut lausunnoilla 20.8. saakka. Perustuu ilmastolakiin ja annetaan eduskunnalle kerran vaalikaudessa. Vastataan EU:n vuoden 2030 päästövähennystavoitteisiin taakanjakosektorille.

Lausuntoja odotetaan runsaasti ja niistä laaditaan yhteenveto. Luonnos oli poliittisella tasolla hyväksytty, joten merkittäviä muutoksia siihen ei oletettavasti tule. Hallitus on sitoutunut

ilmastolain tavoitteisiin, mutta tarkastelu on meneillään. Ilmastolakiin tai tavoitteisiin ei kuitenkaan odotettavissa merkittäviä muutoksia.

Suomen edistyminen päästövähennyksissä on ollut kiitettävä erityisesti energiasektorilla. Liikenne ja maatalous suurimmat taakanjakosektorin päästölähteet. Päästövähennystahti ei ole tulevina vuosina riittävä. Viime vuosien ylijäämillä on mahdollisuus kompensoida mahdollisia tulevaa kasvua, mutta jousto ei riitä pitkään. Valtiontalouden tasapainottaminen näkyy merkittävästi taakanjakosektorin rahoitustilanteessa

Keskustelussa nousi esille kesälle asettunut haasteellinen lausuntoaikataulu. Vahvistettavissa toimissa on paljon kuvailevaa tekstiä, joiden vaikuttavuudessa on paljon epäselvyyttä. Lisäksi moni toimenpide riippuu rahoituksesta, jonka toteutuminen ja kohdentaminen vielä epävarmaa. Sosiaaliseen ilmastorahastoon nojaaminen herättää kysymyksiä siitä, onko sillä rahoituksella mahdollisuus saada vaikuttavuutta ja muutoksia. Sosiaalisen ilmastorahaston toimenpidesuunnitelma tulossa lausuttavaksi ja kannustetaan lausumaan myös sen yhteydessä. Olisi tärkeää tarkastella, että mitä siitä voi seurata, mikäli tavoitteisiin ei päästä. Tarkoittaa esimerkiksi päästöoikeuksien ostamista tai vastaavasti takaisinperintää. Tiedostettu uhka, että jos maankäyttösektorin tilanne ei parane, tulee ne päästövähennykset taakanjakosektorin kannettavaksi, mikä olisi hyvin haastavaa.

5. Jäsenten muut tiedoksi tuotavat asiat sekä seuraava kokous

Seuraava kokous järjestetään 25.11. klo 13–15

Ennen seuraavaa kokousta lähetetään uusi nimeämispyyntö jaoston jäsenten nimeämiseksi.

6. Kokouksen päättäminen

Kokous päätettiin klo 15.00